

Các quốc gia hạ nguồn sông Mê Kông nên đình hoãn các dự án xây dựng đập thủy trong vòng 10 năm.

Lời kêu gọi trên đây đã được Ủy hội Sông Mê Kông MRC đưa ra ngày 15/10/2010 và qua nhân dịp công bố bản Đánh giá Môi trường Chi phí Lợi ích của Thủy điện trên dòng chảy chính của sông Mê Kông.

Đôi với Ủy hội Sông Mê Kông, 10 năm là thời gian tối thiểu cần có để nghiên cứu kỹ lưỡng về tác động của các con đập này đối với hệ sinh thái và cộng đồng sinh sống dọc theo con sông, trước khi tiến hành xây các đập thủy điện.

Lý do là vì các nghiên cứu sơ bộ đã cho thấy, các công trình này có thể tạo ra nhiều nguy cơ đối với hệ sinh thái trong khu vực do các công trình thủy điện gây ra.

Là một cơ quan có tính chất tham vấn liên chính phủ bao gồm bốn nước hạ nguồn là Việt Nam, Cam Bốt, Lào và Thái Lan, MRC đã cho tiến hành công trình nghiên cứu trong bối cảnh các nước Cam Bốt, Lào và Thái Lan có ý định xây dựng 12 con đập trên dòng chảy chính

Của sông Mê Kông đã khai thác tiềm năng thủy điện để cho là rất to lớn.

Kết luận của báo cáo rất rõ ràng : Nếu có 12 con đập được xây dựng hoàn thành, điều đó chắc chắn sẽ mang lại ích lợi về điện năng cho các nước trong vùng. Nhưng nguồn lợi này sẽ không được chia sẻ đồng đều. Nếu Lào là quốc gia được hưởng đến 70 % lợi ích thì có thêm thủy điện và không phải chi phí cho nhiệt điện, thì ba nước còn lại không được hưởng bao nhiêu : Thái Lan và Cam Bốt được chỉ 11-12%, trong lúc Việt Nam được ít nhất, chỉ khoảng 5% mà thôi.

Thậm chí, điều đáng nói là tác hại về môi trường. Báo cáo cho rằng các con đập có thể gây hại đến các loài cá nước ngọt và có thể gây mất an ninh lương thực trong một khu vực có hàng triệu người dân sống nhờ nông và ngư nghiệp. Liên quan đến tên gọi đập và lợi loài cá nước ngọt, Quỹ Bảo tồn Thiên nhiên Thế giới WWF cũng cảnh báo là nhiều loài cá trên sông Mê Kông có nguy cơ tuyệt chủng nếu các dự án đập thủy điện được tiến hành. Nguyên nhân là các đập nước này sẽ ngăn dòng chảy và làm mất đi môi trường sinh sống của loài cá nước ngọt như cá heo sông.

Báo cáo của MRC nêu bật : Nếu toàn bộ các con đập được xây dựng, thiệt hại cho ngành ngư nghiệp có thể lên đến 476 triệu đô la mỗi năm, riêng cho các hoạt động đánh bắt trên sông. Còn thiệt hại cho ngành ngư nghiệp ở vùng châu thổ và ven biển, tức là từ Việt Nam thì chắc chắn sẽ đáng kể, cho dù đến nay chưa có nghiên cứu chính xác về vấn đề này.

Trong lãnh vực nông nghiệp cũng vậy, Ủy hội Sông Mê Kông báo động là 54% các khu vực nông dân theo hai bên bờ con sông sẽ bị mất đi. Kết hợp với do việc mất đất trồng trọt dành cho các hộ chăn nuôi và các đường truyền tải điện, thì các thiệt hại lên đến 25,1 triệu đô la mỗi năm.

Nhìn dưới góc độ sinh thái, báo cáo của MRC lo ngại rằng các con đập nằm trên dòng chảy chính của sông Mê Kông có thể gây ra những tổn hại môi trường không thể lường trước, làm mất tính toàn bộ của hệ sinh thái trên con sông này. Trong thời gian qua, các tổ chức bảo vệ môi trường luôn phản đối việc xây đập trên sông Mê Kông vì cho rằng điều này sẽ gây thiệt hại cho các hệ sinh thái.

Tóm lại, như bà Tiffany Hacker, người phụ trách báo chí của Ủy hội Sông Mê Kông đã nhận

mô nh “Vißc các nßc hoßn xây dßng đßp thßy đßn trong 10 năm là đßu cßn thißt hißn nay”.